

jeg ikke feil, var den høitagtede Minister med til i sin Tid at faae over Fingrene af den strenge Gemal, fordi han vovede at sige, at den Orden, der var i Huset, dog var altfor streng. Til Blylfe, siger jeg, for den fromme, stille Qvinde og hendes to Børn døde den strenge Gemal i 1848, og hun sad nu som Enke med Lovværg. Nu indrettede hun Huset paa en ganske anden Maade; hun tog de to halvborne Drengene ind til sig for at have Forsørgelse af dem og gav dem Lov til at søge Nabohofkabets Omgang, saa at de ikke vare nødt til at sidde hele Tiden indmurede i Faders og Moders Huus. Paa denne Maade fik vi Sognebaandsløsningsloven. Ved den fik vi Lov til at komme udenfor Faders og Moders strenge Regimente og at føre Ordet hos Naboer og Gjenboer, som gjerne saae, hvad de Unge havde at anføre. See, nu er Ynglingstiden kommen for disse To; om BARNET er ganske rhytet af Ermet, skal jeg ikke afgjort sige. Det gaaer jo vel her, som det gaaer ellers i Livet, at der altid hænger Lidt af BARNET tilbage hos os. Men Gæt er der, som er kommet frem hos disse To, og det er Virksomheden, Kraften til at virke i Folket til Velsignelse efter deres bedste Overbeviisning. Det er denne Drift, der saa forunderlig driver enhver af os i Ynglingsaarene til at ville bort fra Fædrethjemmet, uagtet vi have befundet os saa vel der som paa intet andet Sted, og uagtet vi maae sige, at naar Alt er friskt, saa er Hjemmet bedst — saa er der en Drift, der er hos os, at vi ville bort fra Fædrethjemmet, for at gjøre vor Virksomhed gjældende i Livet. Og nu, siger jeg, staaer — jeg vil nævne BARNET ved dets rette Navn — den indre Missions Virksomhed, der begyndte adskillige Aar tilbage, nemlig Pietismen, Opvækkelsesretningen, her i Landet, paa den ene Side og den grundtvigianste Retning paa den anden Side, begge med Krav paa at maatte røre sig frit her i Folket, saa frit som muligt, for at ikke noget indsnævrende Baand skulde binde dem i deres velsignelsesrige Virksomhed, som de haabe tilfulde skal være til Folkets Gavn. Her møde vi da fra begge Sider Forsøg paa at komme til at virke paa en friere, selvstændigere og livligere Maade, end det hidtil i Folket har været tilladt; vi møde det

bornholmske og det slyenke Tilfælde, vi møde Tranbergs og Birkebals Menigheder. Det var den indre Mission forbeholdt at gjøre det første Skridt og bryde Isen. Dette skete ved en meget ung Mand, der vistnok manglede en Deel af den Erfaring, der hørte til, og som vistnok med Sandhed hører til for at kunne bevæge sig under de friere Former. Det skete paa en isoleret D af vort Land, nemlig Bornholm, hvor der manglede større Kredse af erfarne Mænd til at støtte og overvæie og i det Daglige at kunne være raadgivende ved den Virksomhed, som denne nidkjære, unge Mand udfoldede. Følgen blev, at, idet Kræfterne kom til at virke paa en Maade, der ikke blev veiledet af den dybere Erfaring, kom der en Skævhed frem, som bevirkede et Brud, idet man paa Grund af en vis Overspændthed, eller hvad jeg skal kalde det, fra Statsmagtens Side sagde: „Nei, med saadanne Ytringer ville vi ikke have Noget at gjøre, saadanne Ord maae ikke falde i vore Kirker, Kirken skal lukkes for den Mand“, — og Følgen heraf blev igjen, at han udtraadte af Folket. Birkebal var dengang blandt dem, som paa det Væreste fravaadede Tranbergs Menighed at træde ud. Det var et forunderligt Tilfælde, der skulde føre denne Mand ud af Folket eller rettere ud af Folketens Orden, thi ud af Folket kom han ikke, den Mand, som saaledes havde talt til Tranberg og hans Menighed for at advare dem mod et Brud med det Bestaaende. Birkebal kom til at bryde Isen fra den grundtvigianste Side, og det var en Selvfølge, at i Begyndelsen, da han stod, om jeg saa maa sige, forladt med sin Menighed og sølte sig saa ene, han da kunde komme til at skjønne, at en saadan Stilling i Længden kunde medføre saa store Fristelser. Dette sølte han dybt og hans Menighed med ham. Det var vistnok ikke veloverlagt, naar de sagde, at de ønskede en Stilling i Folket, thi de havde en Stilling i Folket, men de skulde have ønsket en Ordning af deres Stilling i Folket. Denne Ordning af Stillingen for Birkebal og hans Menighed havde en uafviselig Nødvendighed deri, at — som jeg allerede tillod mig at berøre forrige Gang, da denne Sag var for her i Forsamlingen —, naar Birkebal og hans Menighed